

Zobel

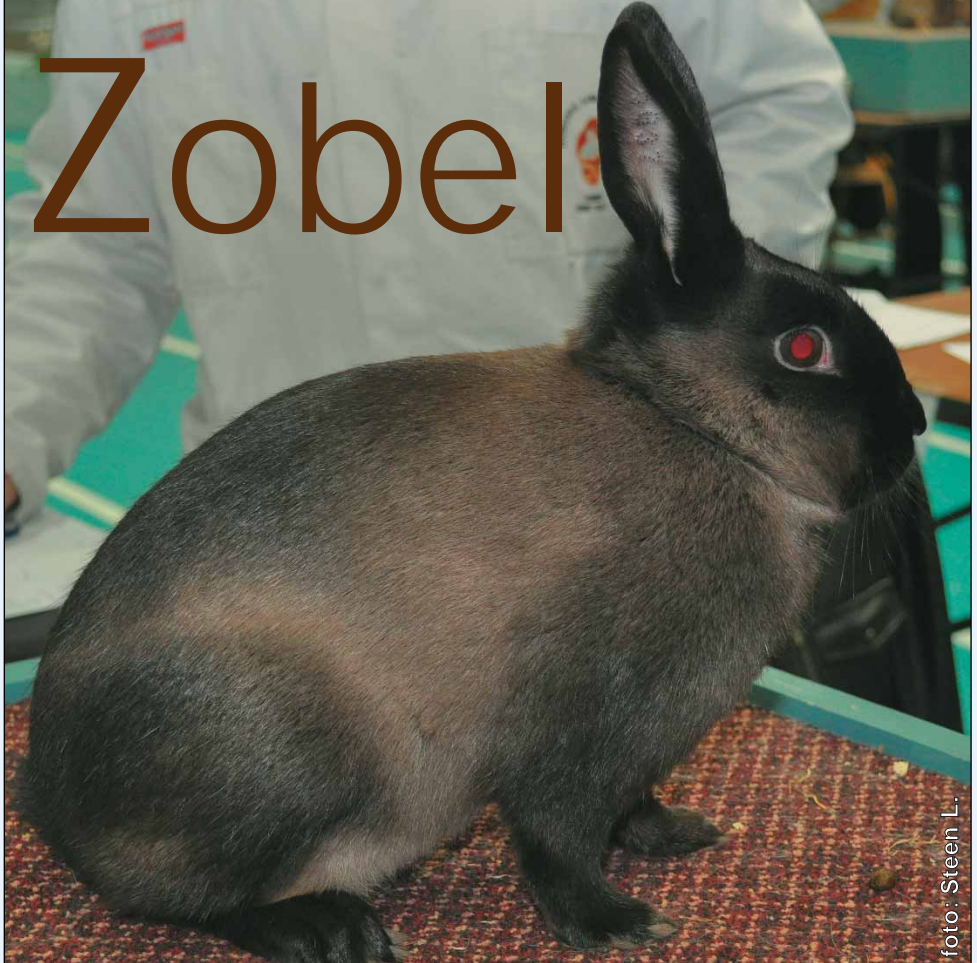

foto: Steen L.

Historiene om Zobel

I likhet med flere andre rasehistorier, er det mer enn én også om Zobel. Flere beretter om hvordan rasen oppsto. Vi finner fire historier om Zobel, og om hvordan denne tegning og farge ble fremavlet. Felles for dem er at det alltid var med deltagelse av chinchilla, som også er tydelig i lys av sin genetikk.

Etter litteraturen skal vi innom fire land og følgende oppdrettere nevnes:

England: David W. Irving, fra Freshfield i nærheten av Liverpool, hadde i løpet av 1910 importert Chinchilla-kaniner fra Frankrike. Avl med disse førte til Sables

med flotte dype brune fargetoner. Irving selv ble visstnok ikke så imponert. Dermed var det andre engelske oppdrettere som tok initiativ til å fortsette med disse vakre sepiafargede kaniner. Avlsresultatene ble vist i 1923, som Siamese Sable.

British Sable Club ble stiftet i 1927, og som rase tatt opp i standarden og akseptert av The British Rabbit Council.

I historien beskrives tegningen som en likhet med siamesisk katt. Fargen er mørk sepiabrun på partier, som: Halen, ørene, labbene, lår, bog og hode/snute, samt har «sal på ryggen», mens på resten av kroppen toner jevnt over til lysere sepiafarge.

Ut fra Zobel-historikken så kan det se ut for det var den brune, eller jeg sier det litt mer spennende; den sepia-fargede som ble fremavlet av 3 oppdrettere, mens den blå ser ut for å ha vist seg først i Frankrike

Zobel blå ungdom hann
oppdretter/foto: Bjørn E

USA: Flere historier sier Otto Brock fra San Gabriel i California, startet oppdrett rundt ca 1920, med det mål å komme frem til sin Sable Rabbit. Han krysset inn sine Chinchilla-kaniner, samt andre raser, og her nevnes Californian og Russer.

I 1924 oppnådde Otto Brock sitt ønskede resultat og med det utseende slik som vi kjenner Sable Rabbit i dag.

Spesialklubben – American Sable Rabbit Association – grunnla Otto Brock i 1929. Rasen ble tatt opp i standarden og akseptert av forbundet – ARBA – i 1931, med rasenavnet American Sable Rabbit.

Frankrike: I en fransk artikkel fortelles det om M. Fraineau, fra Cognac i Charente. Fraineau hadde hvite angora og en hunn ble paret med en vanlig chinchilla. I kullet, som ble født i 1919, var det er en unge som skilte seg ut med en pen mørk blå farge. Han tok like etter en ny paring og fikk en ny interessant unge. Nå hadde Fraineau hunn og hann og paret så disse to avkom, og det lyktes da for han å skape rasen Zibeline. I avlen var det stor varia-

sjon av fargen, og avkommene spaltet ut med veldig lyse og mørke toner, samt den mellomfargede, som var målet. I noen kull kom det iblant også russer og albino.

I Paris, i 1925, viste Fraineau fram sine første dyr som Zibelines.

**Zibeline
fra Frankrike**

Tyskland: Gartnermester Emil Thomsen i fra Hamburger-Stellingen, fikk for seg «en litt rar idé» – han ville prøve å avle fram kaniner med pels som skulle ligne mest mulig på pelsen til en amerikansk pungrotte som går under navnet Oposum. Dens pels er halvlang og kruset.

Til dette avlsmålet, som han startet på i

Tor
Giller-
holt-
moen

Zobel
er en
trivelig
kanin
med
godt
gemytt
og som
mødre
er de
aller
fleste
perfekte

begynnelsen av 1920-årene, hadde Thomsen anskaffet seg flere raser, blant disse var selvfølgelig Angora, for hvor skulle han ellers få kruspelsen i fra? Ellers hadde han også raser som Blå Wiener, Havana og Thyriinger.

Friedrich Joppich, som tidligere er nevnt i raseserien, og som i Tyskland er beåret med tittelen «Altmeister», hadde hørt om Thomsens påbegynte eksperiment.

Joppich kom derfor jevnlig på besøk og fulgte interessert med på hvordan Thomsens avlsarbeid skred fram. Etter råd fra Joppich ble det satt inn Liten Chinchilla. Men ikke uventet for Joppich, uteble pels-

krusningen. Likevel ble han en dag motatt av en begeistret Thomsen: *Kom å se!* Skulle han nå ha hatt flaks med seg?

Nei, men Thomsen kunne vise fram noen 4 ukers unger med en bronseaktig pelsfarge. Ingen av dem hadde før sett noe slik. Dette syntes Joppich var spennende. Da ungpelsen var utskiftet, og kaninene hadde vokst seg til, fikk han sammenkalt kolleger fra dommerstanden. De fant tegning og farge berettiget til anerkjennelse. Genetikprofessor Hans Nachtsheim la rammen for rasens «genetiske status» og genkode mørk brun: a^ma^m BB CC DD gg (Nachtsheim ledet tysk forbund fra 1924

til 1933). Den vakre brunfargen og tegningen gjorde *Marder-kaninchen* (Mårkanin) til passende navn. Thomsen la dermed «opossum-eventyret» langt vekk og i stedet konsentrerte han seg med å øke sin kaninbestand av disse mårfargede kaniner, slik han kunne klare den forventede etterspørselen etter sin nyhet. Men, Thomsen fikk ikke solgt en eneste! Kort tid etter anerkjennelsen døde han, hvoretter Joppich overtok alle kaninene.

Han fikk etter hvert satt oppdrettere i gang med den nye rase. Disse var av den brune variant og de fleste var av mørk fargetone. Marder ble utstilt for første gang i Hamburg i 1924.

Navnet Zobel kommer fra en sibirisk mår som har et meget fint og kostbart pelsverk (derav navnet *Marter* i noen land). Ut fra disse fortellinger kan det fastslås; Zobel har flere opprinnelsesland og sannsynligheten taler for samme mutasjon har oppstått i de 4 nevnte land.

Senere er Zobel bragt fra land til land. I 1933 tok hollenderne den opp i sin standard, som var 3 år etter rasen kom med i den nordiske og fargen ble da kalt sølvbrun og navnet var Sobel. I 1938; endret til Maar Sobel, i 1943 til Zobelkanin, og i fra 1950 ble til Zobel.

Siameser: I 1934 kom den gule variant og det var nevnte Joppich som stilte ut sine siameserfargede kaniner, og han ga dem navnet etter den tidligere kjente siameserkatt. Etter noen års «søknadskamp» kom den med som egen rase i flere lands standarder. Etter 25 år som egen rase i

På ryggen skal Zobel ha en «sadel» og den på bildet her er meget bra

nordisk standard, ble Siameser slått sammen med Zobel og i vår standard er dermed Zobel å finne i fem varianter: Zobel brun, Zobel blå, Zobel siameser – samt Zobel siameser brun og blå.

Zobel brun

Sepiafarge – «en fargerik historie»

Brunfargen benevnes Sepia . . . og hva er så det? Her kan en få mange svar og alle kan være riktige. Sepia = en blekk-sprut, en brun farge, teknikken som brukes i noen av Rembrandt sine tegninger eller nostalgisk farge på gamle fotografier. Alle disse svarene er riktige, enten direkte eller indirekte. Fellesfaktor er den karakteristiske vakre «dype» brunfargen, fra den opprinnelige Sepia, til videreførte konsepter og et moderne pigment.

«*Naturlig blekk*» Den tiarmede blekkspruten, på latin; *Sepia Officinalis*, lever i Atlanterhavet, Nordsjøen og Middelhavet. For å verne seg mot fiender er Sepia utstyrt med en blekkpose som støter ut en mørk sky av blekk, som et røykteppe i krig. Disse blekkposer ble brukt til blekk og transparent maling.

Når Sepia ble fanget, ble sekken fjernet, festet til en snor og hengt opp til tork i sola. Lukten var langt fra behagelig og er årsaken til navnet *Sepia* - ordet stammer fra det greske *sèpein* som betyr «å råtne». – En annen metode å utvinne fargestoffet fra Sepia, var å presse blekket ut når de

2009 – et flott år for Zobel brun til Tor og Elina, som toppet flere utstillinger og vinner LUU; 287,5p - tok også BiS

levde og la det så til tork. For videre produksjon av blekk eller maling, ble den tørkede væsken malt opp til pulver og deretter løst opp i vann ved hjelp av ammoniakk. For å forbedre bindeevnen ble gum arabic eller skjellakk tilsatt. I begynnelsen på 1900 ble det oppdaget en kunne utvinne stoffet som faktisk var ansvarlig for fargen ved hjelp av kaliumhydroksid og saltsyre. Dette resulterte i en farge med

Sepia blekksprut
havets delikatesse
for sjomatelskere

Bilde av
Rembrandt

To pene og «våkne»
Zobel-representanter

høyere fargeintensitet og uten forurensning. Lysektheten ble ikke bedre og fargen falmet i kontakt med lys. I tykke lag ser Sepia sort ut, men fortynnet eller som flytende blekk har den en vakker rødbrun undertone (det ble nesten som å beskrive brunfargen til Zobel).

Ta en god titt på bildet nederst her:

Sepiafargen er tatt inn i fotokunsten og hvor en i detaljene ser den gradvis jevne overgang fra lyse til mørke toner (slik som en ser det på en god Zobel-tegning).

Zobel blå

Den blå farge forklares slik: På den mørke blå variant, er de mørkeste partiene som på Blå Wiener. I brun og blå fargevariant defineres grunnfargene med at disse forekommer i en mørk, mellom og lys variant.

Bruk av bilder i denne Zobelpresentasjon er mange. Ett bilde sier mer enn tusen ord er det noe som heter ... og en videre beskrivelse og utdyping av farge og Zobels tegning skal ikke være nødvendig.

I TK 8/2013, serien om – «*Arvelighet og sportsavb*» – var det omtale av to mutasjoner: – Anlegget for Chinchilla ^{a^{chi}} og anlegget for Zobel ^{a^m} – det er vel da ikke nødvendig å ta repetisjon omkring Zobels arveanlegg. Bildet under viser noe av det som fremkom; ikke alle Zobel-kombinasjoner avler rent. I et kull med Zobel kan det altså komme «overraskelser».

De fleste bilder blir tatt under utstillinger inne i en hall og da med bruk av blitz. Noen kaninraser med blank pels er ikke en enkel fotografjobb. Zobel og Alaska er godt eksempel på den «reflexen» en da får i en blank pels, og ikke da alltid at fargen blir korrekt. Å ta bilder ute er ofte bedre. Men, men, lykke til, håper dere sender inn noen bilder til TK

Også her
ei pen
Zobel hu

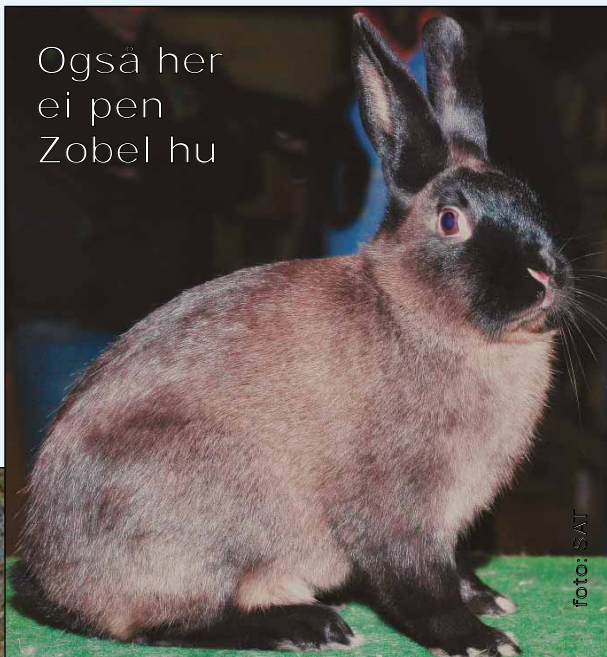

foto: SVAT

Kongen av Brumunddal

foto: ELINA